

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1.—

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja 2 kroni.

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Krajevna organizacija Jugoslovanske demokratske stranke za Mursko Sobotu in okolico.

PRVI VELKI GYÜLEJŠ

de se obdrže **v nedelo, 8. t. m.** ob 11. vóri predpodnévom v Murskoj Soboti pred hotelom Dobrai. Gučalo de se od vsej prilikaj Prekmurja, zato pridite vsi, moški i ženske, na gyülejš.

TANÁČ.

Klerikalizem in mí.

Da so v Prekmurji ládali Madžari, smo mi takšo formo ešče nej poznali klerikalizma, kak nam se kaže zdaj. Túdi politika za nás je nej bila tak važna, kak je zdaj. Tistoga cajta so ládali madžarsko državo grofje, bogátci in püšpeki, ljudstvo samou je nej melo nikše valáve pri ládanji. Gda so válastáši bilij, té so nam vsigdar samo gučali od peršonov, štere so gorstopile kak kandidátje. Glédali smo samo na peršone, prográma so nej meli, njuv program je bila míta. Kortešje, šteri so hodili okoli nás, obečávali so nam vse, ka njim je na pamet prišlo, ali mi smo dobro znali, da nam niti eden kóvet nigdar nikšega haska nej prineso, nej smo dáli nika na njuvo obečavanje, tistim smo dáli votum, ki smo ga meli, šteri nam je več pit-

vine pláčo za mito, to je bio edini hasek od naši Madžarski kóvetov.

Tiste cajte je ládala oligarhija, ništerni bogátci, grofevje in püšpeki. Za ljudstvo je nej bilou brige, vérstveni stáliš ljudstva je nej bio fundament oficijálne politike, ali samo državni stáliš in hasek bogátcov.

V Jugosláviji láda demokracija, to je ljudstvo je tisto, štero državno moč gordrži, Vsaka politika se v takšo formo pela, kak to ljudstvo ali vékši tao ljudstva želej. Zato je zdaj prišo túdi za nás cajt, da nam more biti politika velka rejč, ni eden človek ne smej biti, šteri nema brige za politiko, sakši človek, túdi siromák, gnesdén v Jugosláviji more pravico meti na politiko države, sakši človek pride ednok do toga, ka vópovej, kakša naj bode politika države.

Zato valá gnesdén samo malo, šteri človek kak kandidát gorstopi, eden človek sam z svoje vole kak kandidát nonč nemre gorstopiti, ár kandidáte odeberé sakša partája, štera nekaj cajta postoji. Volilec, šteri juš má votum dati, nede se té spitávo telko, što je kandidát, ali štera partája je njega kak kandidáta zglásila. Vse té prilike more volilec razmisliti prvle, kak se odloči, za štero partájo svoj votum dá.

Ena takša partája, štera vsigdar svoje kandidáte de gorpostavila, je klerikalna partája. Tá partája pod vsefelé iménom nastopa. Ednok kak „Slovenska ljudska stranka“ drugoč kak „Kméčka Zvéza“, drugoč pálik kak „Krščansko socijálno zvéza“. Vse té partáje eden program in eden cilj májo: klerikalizem.

Sakši človek se more vospoznati, kaj je to klerikalizem. Naši bratje na ovom kráji Müre dobro poznajo klerikalizem, ár so skoron 20 lejt trpeli pod klerikalizmom. Mi tak dobro ešče ne poznamo, zato moremo se navčiti, ka ga vospoznamo.

Klerikalizem zastopa interesiranje ene kláse, to je popov. Mi to že malo vospoznamo, ár so prvlej prinas politikarje vsigdar túdi meli en cilj: zastopati interesiranje grofov, bogátcov. V takšo formo klerikalizem ene cile má: ládanje popov. To ládanje pa ne ide samo za tem, ka oni skrb májo za naše dúše, ka oni slúžijo Bogi, oni želejo vsakšo formo vse prilike človeka ravnati v takšo formo, kak njim hasek kaže.

Popevje in žnjimi združeni bogátci ščéjo vse naše prilike ravnati. Pri vsem tem pa se vözgovárjajo na to, ka s tem se skrbijo za naše dúše. Ali je na példo „Kmetijska družba“, štera skrb má za dobre vérstvene prilike kmetov, túdi samo za naše dúše tú? Popevje ščéjo komandirati, v štere penezne závode smejš svoje prišparane penezze nesti, oni ščéjo odločiti, kakšne železnice se naj delajo, kakšne so naj granice ene krajine, kelko naj má ena občina dúš in vsefelé drúge stvári, štere z našov dúšov nikše brige nemajo.

Vera je vse drúgo, kak pa klerikalizem. Vera povzdigne človeka nad vsakdenéšnje brige, ona nam guči, kak moremo svoj žitek pelati, da spešimo svojo dúšo. „Kmetijska družba“, železnice, krajine, občine in vsefelé drúge reči so samo za to, da naš

LISTEK.

Monošter.

Gda bode izvedena trianonska mirovna pogodba in bode določena meja med Madžarsko in Austrijo na eni stráni pa med Madžarsko in Jugoslávijo na drúgi stráni, tedaj bode mejila Austrija na jugu na Rábo do Monoštra v razdalji kakših 15 km; to se zgodij seveda v slučajih, ali či dobi Austrija takzváno »zapádna Ogrsko«. Ker je za enkrát naša severna meja v Prekmurji določena tak, da bode tekla po razvodji med Velikimi Dolenci in Strgarjevem, tedaj bi ostalo Madžarom južno od Rábe in severno od naše dozdašnjje demarkácijske linije kos zemljé, šürki kakših 8—10 km, dugi pa 18—20 km. To ozemlje se bode vrivalo v obliki klina med južno avstrijsko in našo severno mejo. Nastao bi na té način geografičen položaj, šteri bi bio právi unikum in bi bio tak gospodársko, kak strategično nevzdržen. Zato je po našem mnenji izključeno, da bode naša defini-

tivna meja določena tak, kak teče dosedanja provizorična demarkácijska linija, témveč pričakúvati je z vse gotovostjov, da se bode končno veljávna naša severna meja pomaknila proti severi do Rábe, na vzhodi pa do Monoštra.

To pitanje je za nás aktuelno, odgda smo zasedli Prekmurje; zakaj nam že ob zasedbi nej bila odkázana od antante kak severna mejna linija Rába, se dá razlagati samo tak, ár tékrát ešče nej bila dogotovljena trianonska pogodba z Madžarskov in se ešče nej bilo znáno, da bode pri-sojena zapádna Ogrska, gdé živé skoraj izključno nemško prebivalstvo, Austriji. Ali či bi bilo to že tékrát določeno, bi bio Monošter že od augusta 1919 v našoj posesti.

Za nás nega nikšega dvoma, da se bode naša končno veljávna meja na severi določila tak, da bode tekla ob Rábi, štera bode za nás in Austrijo skúpna mejna linija. Na té način dobimo ešče sledéče slovenske občine: Monošter, Otkovce, Štefanovce, Andovce (na skrajni vzhodni meji), Slovensko vés, Šakalovce, Ritkarovce, Gornji Senik in Dolnji Senik; poleg tej pa ešče 10 po večini

nemških občin na záhodi. Kak hitro de se to zgodilo, bode postálo pitanje okrožnoga sodišča v Murski Soboti ešče bole važno, nego dosedaj. Nevzdržno za Prekmurce je že sedanje stáje, ár morejo hoditi Prekmurci iz oddaljenih krájev v 80—90 km oddaljeni Maribor; to pot more večina njih napraviti peški, ár postaja Dolnja Lendava zavolo prevelike distance gornjega Prekmurja in slabih železniških zvéz ne pride v poštev. Kakša muka, zgüba časa in penez pomeni to za prekmursko prebivalstvo, je jasno, tak da se čüdimo, ka se naša justična uprava nej že dávno začela brigati s tém pitanjom. Kak hitro nam pripáde ešče monošterski okraj južno od Rábe, té bi moglo biti to pitanje že rešeno. Na to opozárjamo mero-dájne kroge že gnez.

„Nemška Austrija“ ali „Austrija“?

Túdi Slovenci, kak Jugoslováni sploj govoro in pišemo izključno samo od »Nemške Austrije«, čiprav je to nazivanje države, ki ji je dála mirovna konferenca edino pravilno imé »republika Austrija«, ali na krátko »Austrija«, popolnoma

žitek lepšajo, vérvstveni stáliš bogšajo uravnajo. Cil vere je Bog in spas naše dúše.

Klerikalizem pa zlorablja vero; klerikalizema cili so, ka samo ništerni ščéjo ládati, drúgi in to je velka večina, pa more bogati, póslušati. Klerikalizem je kšeft, zloraba vere in Bogá. Vera včij, ka vse moremo vsi lúbiti, pomagati eden drúgomi; klerikalizem včij, ka moreš protiviti one lúdi, šteri po svojem mišljenji vérvstveni stáliš pelajo, či túdi so pošteni, pobožni lúdjé. Vera včij slobodo, nikši človek ne sme biti lápec drúgomi človeki, klerikalizem ščé vse lúdstvo meti za lápce ništernim gospodom, šteri ládajo v klerikalnoj vládi. Vera včij: odpústi svojem bližnjemi, klerikalizem v dejanjih včij protivnost, maščevanje.

Dosta bi se dálo ešče od toga pisati. V Prekmurji dozda nej bilo klerikalizma v tákšo formo. Naši dúhovniki so bilij in so pošteni, Bogi vdáni in včijo lúbézen in odpúščanje med lúdmí. Klerikalizma so nej poznali, nej so ga ščéli med nami vpelati. Naši dúhovniki so med lúdstvom spoštúvanj, ár oni se brigajo samo za naše dúše.

Ali tam prek Múre poznajo klerikalizem v vsej svoji lagvosti, pa ga zádne cajte ščéjo túdi esi med nás spraviti. „Novine“ so za klerikalizem, zádne cajte ga v vsakšo formo upelávajo, vodijo ga lúdjé iz prek Múre, ništerni sedijo v Dolnji Lendavi, ništerni pa v Murski Soboti. Lepi, miren žitek, šteroga smo meli indašnje cajte v tom pogledí, nam ščéjo uničiti, naše spoštúvane dúhovnike odvrniti od Bogá in jih spraviti za lápce klerikalizma.

Mi neščemo klerikalizma, mi želejmo slobodo v našem vérvstvenom stáliši, mi samij poznamo naše prilike. Mi smo poštváli dúhovnike dozda, da so nej bilij klerikalci, pa jih túdi ščémo ešče nadale take meti.

Živémo tiste cajte, da demokracija láda, to je lúdstvo, to posebno v Jugosláviji. Túdi mi ščémo pri tom pomagati in delati, ali samij mo se odločili, v kakšo formo. Dúhovnik túdi má juš pri tom delati, ali ne sme nej méjšati v politiko. Bog ne sliši v politiko, cerkev je za vse lúdi, nej samo za tiste, šteri klerikalizem za svoj cil májo. Naš vérvstveni stáliš je preveč božen, ka bi lejko med seboj vojsko

naopačno. Da celou mi Slovenci núcemo nazivanje »Nemška Austrija«, to mámo pripisúvati samo brezmišelnosti in nás je lejko sram, da za Austrije núcemo to imé.

Imé »Nemška Austrija« so si nadedi Austrijci sami in sicer ne samo slúčajno, témveč z dobro premišljenim namenom. Vsaki človek námreč zná; da na celom sveti nega nikše drúge Austrije, nego takzvána »nemška« Austrija, ár so si národí, ki so spádali prvlej pod austrijsko casarstvo, nastávilí lástne nacionálne držáve.

V Austriji so ostali samo prebivalci nemške národnosti in je torej samo po sebi umevno, da je Austrija, štera je ešče ostála, nemška. Ali ki so si kljub temi Austrijci nadedi imé »Nemška Austrija« (štero njim je sicer antanta prepovedála), so to storili edino samo z naménom, ár ščéjo povdárjati kontinente one držáve, v šteri so meli hegemonijo in glávno rejč Nemci; ščéli so znazivanje »Nemška Austrija« túdi označiti, da obstoji túdi ešče slovenska, češka in poljska Austrija in da bodo ti deli nikdašnje Austrije svoj čas pálik združeni z máčevov Austrijov.

V teh naklepih pa mi sami ne smemo podpirati austrijske iredente in moremo núcati edino umestno nazivanje »Republika Austrija« ali krátko samo Austrija.

pelali. Skúpno delo je za nás skúpni blagoslov — to je naš cil.

Klerikalizem bi pa nam bio v kvár, ár Prekmurji več vadlúvanj jeste. Mi pa túdi vidimo, ka samo dúhovniki ene vere nájbole politične cile, to je čisto svetske cile vópovedávajo, to so katoliški. Prekmúrci pa moremo vkúper delati za svoj vérvstveni stáliš, záto nam je klerikalizem velki neprijátel.

Što lúbi svojo lástno domovino Prekmúrje, tisti nemre želeti prinás klerikalizma, túdi katoliški dúhovniki nej.

Nastavitev

Jugoslovanske demokrátke stranke v Prekmurji.

(Dale.)

Rejč se predá g. Vince Šerúga, ki govori: V edinstvi je moč! Tou valá posebno za Prekmúrje i tou valá za nás, ki smo se gnes eti zbráli, da bi odločili, ali bi eti v najsevernejšem táli Jugoslávije nastávilí Jugoslovansko demokrátke stranko ali nej. Niti té organizácije so razlég-njene po celom orsági, tak, ka či se gder štéc kaj pripeti, da se v interesi prebiválstva i njihovoga vérvstva kakši glás zdigne, te té glás po najbogši rokaj na pristojno mesto odletij, bodisi v Maribor, Ljubljano, Belgrád ali kama štéc, brezi da bi v nevoli kričéčim trbelo kama z domi hoditi. Odpomore se, kak se nájbole more! Program Jugoslovanske demokrátke stranke obséga vse pametne želenja našega lúdstva na fundamenti: Vsi živeti ščémo! V prvom rédi se bori demokrátke partája za národnost, v nadalnom pomejni za držávnost; bori se pred vsém drúgim za réd i mir vsepovsédi v orsági; bori se zatou, da postáne Jugoslávija močna i zmožna, bogata i srečna držáva. Gde je réd i mir, tam se lejko začne delo, tam se človek ne boji, tam se dobro počúti, tam je domá; vsakši zná i pripozná takši orság za svojo domovino. Demokrátke partája se borij za napredúvanje človeštva pri vsej svoji poslaj. I záto zavráča tiste, ki lúdstvo včijo na potolázbo: Kak je Bog dao, tak naj bo! Bog nás kaštiga, ár smo grešniki! itd. Tou so fráze za tiste, štere je vtrága malo. dale misliti i vzrokam pripetne nevole s trúdapunim delom na sled priti pa za drúgokrát z zbrojenov odpomočjov podkováni biti. Demokrátke stranka se bori v drúgom táli za vse potrebne živlenske pravice brez razločka za vsakši stan bodisi kakšegakoli pozvánja i šterogakoli verevadlúvanja pa v šteromkoli kráji; bori se s celov močjov v ednáko formo i v skládnosti med poednimi pozvánji na podlági posvečene pravice, da vsi živeti ščémo i moremo, bori se za siromáke i bogátce, za delavce, kmete, meštre, čestnike, itd. Trúdi se v mogočnoj meri za vse istinsko potrebno vsakšega brezi zapostávlanja zavolo verevadlúvanja, plemena ali jezika.

Kak známo, vsakša partája má svoje cile i námene, má svoj program. Razločki so navidež prosti a velkoga pomejna. Na priliko klerikalci se v prvom rédi skrbijo za doségnoti čim vékše cerkvene oblásti. Njim bi najlúblenejšé bilou, či bi mogli ves orsačko silo ali národno moč svetske oblásti pod palco rimskoga pápeža spraviti; najmenje pa telko doségnoti, da bi cerkvena oblást v orsági neodvisna bila od svetske oblásti končibár na telko, kak bi tou cerkvenim voditelom rimsko katoliške vere nagájalo, da bi oni v orsági poleg svoje cerkvene oblásti ešče témbole lejko v svetski oblásti ravnali, približno tak kak je tou v prešnjem avstrijsko-vogrskom orsági bilou. Záto želejo autonomijo, záto želejo zgodovinske meje pokrajín obdržati, da bi zrele dáre krédi meli za nepozáblenoga njihovoga patrona ekskrála Károla, za varúváča

preminole dúhovniške dike i sláve, štera se je ž njim vréd doj poškalila. V drúgom rédi národ i držávo imenujejo i v tretjem rédi se túdi kaj kaj za pápince brigajo, gda za krščenike kričijo i pávre lovijo. Što njim več dá, več poštenjá má! Socijalni demokrati se po svojem programi edino samo za predpravice delavcov borijo. Radikalnejši nepripoznajo razločka v privátnom imánji liki ščéjo, da bi se ves vrednost med vse lúdi na glij raztálala, ár po takšem bi delavci nájveč dobili. Komunisti si želejo ves vrednost v skúpno drúžbeno imánje vsega človeštva spraviti pod komando za tou od lúdstva izodebráni továrišov. Samostojni slovenski kmeti so centralisti a v drúgom rédi pa Se samo za kmete skrbijo. S tém bodi zádsta s prilikami od razločkov med partájami.

Nadale bodi posebno omenjeno, da demokrátke stranka zavzeme stálišče popolne verske strplivosti. Tou je, da se naj katoličani, evangeličani, kalvini, židovi itd. zavolo verske razločnosti medsebov ne bantújejo, naj eden ovoga spoštújejo, naj bode vsakšemi slobodno svoje verske dužnosti po svojoj voli oprávlati. V pitanji šolstva se je JDS. odločno zo tou borila, da naj postánejo vse šole orsačke, včenjé pa živlenskimi potrebščinam pripasano. Demokrátke stranka dela za tou, da se more nájbole málomi kmétskomi vérti pomagati do vérvstvene zagvúšnosti. To more biti stálno močen podsek za vse pripetnosti v vérvstvi. Rávno tak se skrbi za močen obstoj i zdrav razvoj meštrij, ki so prva trda podlága napredúvanja. Dobra i obilna produkcija živeža i drúgi potrebščin v orsági pa tržce obsebi na vrlo delo povábi i vse tou pripomore delavcom do primernoga zaslúžka. Demokrátke stranka je celo svojo moč zastávilá v slúžbo za raztálanje grofovski grúntov. I posrečilo se je njej žmetno pitanje agrarne reforme v istino obrniti, v istino, od štere so si vnoji niti senjati nej vúpali, ár je stráj obijšo pred takšim delom proti grofevom i bogatášom. S tém je odločeno, da zemla pride v lastnino tisti vrlo delavni rok, šteri se po vsej pravici dostája. Demokrátke stranka je pripomogla rešiti pitanje prekmúrski delavcov (šlavončarov) v tou formo, da naši delavci slobodno idejo túdi na Vogrsko, samo da se more gazda s svojim imánjom ali s kezeši dozavézati, da on delavcom prislúžek v zrnji i penezaj po pogodbi vópláča, či bi se pripetno rávno zrnje nej pústilo prek meje domou pelati. Demokrátke stranka je pripomogla do potrebne postávne prepovedi, da čestniki i dúhovniki ob priliki oprávlanja slúžbe ne bodo smeli politizirati, kak so vnoji predtém delali.

Prijáтели réda, mira i dela za napredúvanje, nájdejo v demokrátke stranki najpripravnejšo organizácijo i vsakšega dužnost je, da k tój partáji za kotrigo pristopi. Povábim mirnoga srca vse tiste razmete naše lúdi za pristop k demokrátke partáji, šteri so mené pri mojem prizadevanji v DJS s trúdom i zavúpnostjov do eti mao podpérali i povábim vse naše drúge prijátele, siromáke i bogátce, delavce, kučare, kmete, meštre, pomočnike, čestnike, moške i ženske, Slovence i Vogre, vse-edno štere vere, povábim vse prijátele naprednoga mišljenja za pristop k močnoj Jugoslávanski demokrátke partáji! V tój partáji zadobimo najbogše zagovornike v vsej naši zavedaj. Tá partája je edina, ki po svojem programi i deli našim želam práve poti odgovárja!

Program demokrátke stranke se je vsém dopadno, ka so z živijo kričami i s ploskanjom prikázali.

Po tom je g. Viktor Engelsberger prečteo ništerne poglavitne tále pravil za organizácijo partáje. Na to se je dálo na glašúvanje, či se nastávi mestna organizácija JDS za Mursko Sobotu i okolico. Predlog je bio ednoglasno sprejéti. Po etom so se zvolile kotrige za odbor ali vodstvo:

Predsednik: dr. Igo Janc, fiškáliš. Podpredsednik: Vince Šeruga, uradnik. Tájnik: Franc Čuček, učiteo. Blagajnik: Viktor Cipoth, tržec. Odborniki: Salay, Stare, Černjavič, Engelsberger, Wolfart, Rengeo, Kúhar. Namesniki za odbornike: Korže, Čeh, Brumen.

Med volitvov odborni kotrig je prišlo do žive debate, v štero so poségnoli gosp. dr. Poznik, Salay, Koder, Rengeo, dr. Janc, Al. Kúhar, Stare, Šeruga i drugi. Razprávlalo se je od vnogi, organizácijo partáje zadevni rejči. Končno se je lista za pristop k partáji navzočim predložila, v štero so se dali vsi k tómi gyülejši prišévši vpisati i so ednočasno sklenjeno članarino i vpisnino vpláčali i po večini nadpláčali, tak da se je taki lepa šuma pejnez na oltár položila za bodočnost národa i domovine. Všem hvála za té prve trúde i stroške!

V ponedlek večér so kotrige vodstva razprávlale od vsakojački dugovánj v začétom deli za organizácijo partáje. Na tou gledouč se potrebno v prihodnji cajtingaj razglási.

NOVICE.

Minister za kmetijstvo g. Pucelj je premínočo nedelo v Ljutomeri bio na konjski dirki. Sprejeo je urednika naših novin, šteri mu naprej prineso naše nevole. G. minister je pokázo velko zanimanje za našo krajino, njemi je žao bilou, ka njemi je zavolo cajta nej bilou mogočno priti v Prekmurje, oblúbo je, ka v krátkom cajti pride, on ščé sam znati vse naše prilike in pomagati, kolko njemi de mogoče. Za zdaj si je ništerne stvári zapomno, ka jih Belgrádi v ministerskom sveti naprej prinesé in odpomogne naše krajine. G. minister Pucelj je sam vért i pozna dobro vse kmécke prilike, záto želejmoga v krátkem cajti pozdraviti med nami.

Klerikálni poslanci. Podpredsednik ustavotvorne skupščine követ I. Urek piše v »Kmetijskom listi« numerá 16 kak klerikalni poslanci intervenirajo, tou je kak posredujejo pri ministerstvaj i drugi oblastaj v zadevaj, štere od svoji volilcov dobijo: »Da pa lúdstvo zve, kak téj gospodje intervenirajo, naj popišem njuvo metodo. Nonč eden klerikálni követ ne vüpa intervenirati niji v ministerstvaj, niti pri drugi oblastaj, ár so zavolo svoje nesramne politike, spletkarije i hinavčije zgübili ves ugled i se njim vsepovsédi posmehüjejo, gde koli se pokážejo. Zatogavolo so vönajšli ščista novo formo za intervencije. Či dobijo kakšo prošnjo, pritožbo ali kaj ednakoga, zakoj bi mogli posredujevati, napišejo spodi na prošnjo krátko zamerkanje: »Se priporoča«, pritisnejo pečat svojega kluba (kancalaje-doma), podpišejo i pošlejo na tisto mesto, gde bi mogli posredujevati. Da má takša »intervencija« takši uspeh (srečo), kak »Balážov blagoslov« zná vsakši, što količkáj pozna razmere (položáj) v Belgrádi. Či pa po etom oni srečen človek, šteri se je obrno na tou »mogočno gospodo« za posredujevanje, pita, kak stoji njegova zadeva, pa dájavo dostakrát v poti svojega obráza vsefelé namišlena izgučávanje i odgovore«. Dostávimo: Čedni bodite! Ne zavüpaajte takšim klerikalnim gospodekom, ki so nej več zmóžni, kak pa da se z nevole drüjgi šengárijo. Za takšeféle »priporočitve« i »intervencije« njim lejko v zanaprej zahválimo. Bole bi bilou, da bi šli krumpiše kopat, pa nej lúdstvo v Belgrád zastopat. Kak velki junáki so tou v svoji novinaj, tak velki siromáki so v potrebnom deli za lúdstvo. Vnogi követ lúdstvi dosta pod nos dáva, naj samo nasprotnike pika, a v istini pa je s tém celo njegovo delo končano. To je tüdi delo g. Klekna.

Podružnica Mariborske eskomptne banke v Murski Soboti se preseli 9. t. m. v nove lokale pri Hartneri.

Sv. Jurij. Prinas mámo školnikavoditelja, šteri komandirati ščé cejlo krajino. Za šolo nema dosta brige, tüdi ne poslúne višje oblasti. Či njemi višja oblast kaj ukáže, té se protij, vküp pozové šolski tanáč in tam s svojim gučom doségne, ka šolski tanáč njemi právda. Pri tom pa ne pomisli, ka lejko stém tüdi kotrigam tanáča dosta kvára včini, či de ednok višja oblast vidla, ka nikaj ne v rédi. G. školnik misli, ka so prinas ešče cajti komunistov. Kak se čüje, bio je on tüdi pri komunistaj na Madžarskem odišel je odtam prav cajta, da bi zapüstil Madžarsko en dén kesnej, pa bi ga kaštiga doségla. Guči se tüdi, ka je té gospod za ládanja komunistov križ vrgel iz šole. Pred krátkim cajtom je püstil deco dve vöri v šoli čakati, on pa je odišel na nikši sprévod, gde je zaslüžo, kak kántor — 200 kron. Nikšega siromáka svinja prišla je v školnikov ográček, školnik ščeo jo je ubiti. V takšo formo se ne pomága lúdstvi, tüdi se ne dela zadovoljenost med lúdmí.

Pečarovci. V meseci márcá ubežala je svinja enega siromáka v ográček g. plebánoša. G. plebánoš zeme pükšo pa svinjo dolstrli. Kmet má pri tom velki kvár, g. plebánoš pa de mogo škodo pláčati. Čüdimo se, ka g. plebánoš takšo málo srcé má za lúdi, posebno, da svinja v márc meseci je nej mogla v ográčeki nikšega kvára napraviti.

Deževje. Zavolo dežjov Mura je velka grátala. Stopila je prek bregov in včiniła dosta kvára. Novi most, šteroga delajo v Dokležovji, je trdno stao, nonč za 1 mm se je nej premaknol. To je dokáz, ka de most trnok močno zgrajen. Samo sredi Mure, kjer so stáli provizorični, ténki in lejki piloti, Mura je 8 falátov vövtgrnola in s svobom odnesla, a so jih malo nižje vlovili. Trebalo je en dén, ka so nazáj napravili té pilote. Novi cesti spoj nikaj kvára nej včiniła.

„Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani“, štera tüdi po Prekmurji filijale má, mela je občni zbor dné 28. premínočega meseca. Odebráli so novi tanáč. Kandidáte so gor postavili Slovenski sámostojni kmetovje, kak tüdi klerikálci. Zmágali so sámostojni kmetje, šteri so dobili 12 odbornikov, klerikálci so dobili samo 9. To je velka zmága v Sloveniji, vidi se, ka kmet nešče več tutorjev, štere so njim sikdár dühovniki gor postavili, ali ščé svoje vérstvene prilike sam ravnati. Zanimivo je, ka so klerikálci, kak kandidate postavili — profesorje, da oni ravnajo kméčko družbo. Sámostojni kmetovje pa so odebráli same kmete.

Obrtno nadzorništvo v Maribori, štero obséga okr. glavárstva Maribor, Ptuj in Ljutomer, civ. komisarliját Murska Sobota in obrtni oblasti mest Maribor in Ptuj, se nahája in sicer začasno v prostorih mestnega magistráta v Mariboru soba šte. 6. Uradne ure so od 8 zjutraj do 2 pop. Vsi dopisi ali prijáve, štero se tičejo gornjega uráda in šteri spadajo v istega delo okrog, naj se odslej pošiljajo naravnost na gornji naslov.

Toča i povoden. 1. mája v nedelo zadvečara je po goričkom jáko velika toča šla, štera je dosta kvára včiniła na žiti. Deževje je tüdi trnok dosta spadnol. Po dežči za podrügo vöro je velika povoden nastánola v Ledavi i v vsej potokaj, tá povoden je v več mestih dosta kvára napravila. V Bodonci je od mlina ploje odnesla s šterimi plojami je v Gornji Puževci Kúzmínovomi mlina gád razbila. Kvár je več jezér koron. Tüdi v Šalamenskomi je gád vtrgnola. V Brezovci pri Szecske trgovci bi skorom svinjáke odnesla, svinjé so mogli svinjákov vö odnesti, ovak bi se zalajali. Po Bradanoskom poli je več mestaj vö polijála in na poli dosta kvára napravila. Lúdjé právjio, ka že 10 let nej bila tak velika povoden kak zdaj.

Peška pot v Polani kre Ledave. Po tej poti je tákše blato, ka na nej je nej mogoče

iti, za toga volo pa lúdjé hodijo kre poti po vrtnicaj i po njivaj, s tem se pa veliki kvár dela tistim posestnikam, šteri tam njivo májo, tej posestniki bi to pot trno lejko vrédzéli brezi sakšega stroška, samo bi na poti stojéčo vodo trbelo doj püstiti i pot v tisti mestaj, gde je grabasto, malo zakopati, tak ka bi se voda žnjé doj cidila i v več mestaj na pot stojéče grmovje doj zosekati. To bi sakši posestnik, šteri tam njivo má za svoj lástni hasek lejko napravo, či bi telko razmenje meo! I tak bi nej meo té veliki kvár, šteroga májo v tom, ka njemi trávo i sejtvo lúdjé doj kláčijo.

„Jugoslávija“, ljubljanski dnévník, je izrabila v svoje nájnovéšje strankarske svrhe našo notico od denarja, ki se jih dobiva iz sekvestriranih posestev v Prekmurji. V tem vidi JDS-arsko bankokrátstvo. Mi známo, ka nema pri tom JDS. prav nikše rejči, da smo prekmurski JDS-arji z našimi drüjgimi somišljeniki vréd tak malo bankokrátski, ka so naši somišljeniki svoj čas izstopili iz filijalke Peskovvega »Kreditnoga závoda« v M. Soboti, ka je té závod vodo prvovstne bankokrátsko in familijarno smer: iz toga razloga pa so tüdi naši somišljeniki kesnej odklonili sodelovanje pri tom závodi, šteri imaoj več socijalnega čüta in resničnega odpora proti bankokrátsvi, kak Peskov národní socijalizem.

Licencovanje bikov se vrši zdaj po Prekmurji. V ništernih mesta že je bilo začnjeno. Da de spoj dokončano, pisali bomo v tom in navedli tiste vérté, šteri so dobili za lepe bike nagrade.

Deputácija. Ništerne slovenske in tüdi nemške novine so pisale vesti, ka je šla deputácija Prekmurcov na Vüzenske svétke na Madžarsko, pozdrávlat ekskrála Károla. Tá vest je neresnična in meče neopravičene sumnje na Prekmurce, obenem pa znák nezmožnosti na naše oblasti. Prosili bi slovenske novine, naj bodo pri priobčevánju vesti iz Prekmurja bole previdne.

Novi upravnik Sápárijevvega veleposestva. Na Sápárijevvega veleposestva v Murski Soboti je imenüvan novi upravitelj (dvorski) gosp. Franc Jelovšek. Dozdajšnji upravitelj gosp. Pečnik prevzeme drügo mesto izven Prekmurja.

Dr. (?) R. B., prekmurski dopisnik »Slovenca«, je hotel na meji tibotapiti jajca v Nemško Avstrijo. Ker so ga financarji ustavili, zahteva sedaj, da se jih odpravi, ob celi meji pa potegne neprediren plot z vratci proti Madžarski, kamor bo hodil iskat vislice, pod katerimi sta svoj čas stala dolnjelendavski gerent Sever ter župnik v. p. in národní poslanec Klekl. Vislice rabi sedaj za demokrate.

Zahvála. G. Benko Jožef so na vüzenske svétke večjim našim siromákom meso i penezé dáli, za štero lepo darüvanje njim vsi tisti trnok lipo zaválijio, štere je dojšla tá sreča. J. H.

Akcija za zidanje hiš z držávnov pomočjov. Stanovánska tesnoča v Murski Soboti i okolici povzročá naraščajočo nevolu. Za odpomoč je silno potrebno primerne stopáje podvzeti. Da bi se zvedli konkretni predlogi i vküp postavili za predložitev merodájnim oblastem i činitelom v omogočitev rešitvi toga pitanja, se povábijo vsi interesenti, ki bi znali kakši dober tanáč dati, k tozadevnomi pogučávanji, štero se začne v soboto dné 14. mája t. l. ob 2. vöri popoudnévi v hoteli Benko. *Stanovánsjka komisija* v Murski Soboti.

K odaji má posestnik Martin Brünec v Dekležovji, šte. 51., z Maršalske fabrike **mlatilnica** in ešče zraven eden v dobrom stáni **benzin motor** HP 12. — Cena po dogovoru.

POLITIČNI PREGLED.

JUGOSLÁVIJA: Válatáši v občine Slovenije — poráz klerikálcov. Preminoči keden so bilé v slovenski občinaj válastáši. Klerikálci, šteri so dozda v vse občine meli v svojih rokaj, so propadli. Izabráni so v velki večini občin protiklerikálni kandidátje, klerikalizem v Jugosláviji povsédi propáda.

VOLITVE NA REKI: Pri volitvaj v národno skupščino je zmágala z velikov večinov lista avtonomašov (za štero so glasüvali túdi reški Jugoslováni). Fašisti so podlegli. Vsled tega so se s silov polastili Reke in uvedli strajovládó, štera je pa trpela samo nekaj dni. Sedaj so se pa fašisti že umaknili z Reke in se odpovedali oblasti, štero je prevzeo reški župan Bellasich.

FRANCOZI PROTI NEMČIJI: Preminoči mesec so stopile v vládo takzváne »sankcije«, sklenjene od antante, k šterim je pristopila poleg velike antante túdi mála antanta. Glásom tej sankcij se more pláčati na vsako blágo, štero se izváža iz Nemčije 50 % pribitek. Poroča se, da bodo zasedle francoske čete rursko ozemlje (gdé se nahájajo največji premogokopi in največje industrije) v časi od 7. do 15. mája. Francozi majo pripravljénih 7 divizij, štere naj vkorákajo v Porurje.

Gospodárstvo.

Žitni trg. V Njujorki notira pšenica K 8.07, koruza K 3.15, oves K 5.10, mela 11.50. V Báčki se zahteva za pšenico K 10.10, za koruzo K 4.10, za oves K 3.80, za melo K 14.80. Ali či računamo dävóz do Trsta K 1.50 in upoštevamo ešče izvozno carino, ne moremo vzdržati svetske konkurence, kajti mela, pšenica in koruza amer. provenijence se gnes res že ponüja v Trsti po nižjih cenaj, kak jih pa moremo mi postaviti v Trst. Edino oves je na svetskem tržišči dražji, záto je izvoz tistega pri nas zvézan s takšimi formalnostmi, da se za izvoz samo malošto potegüje. Vse to dokáže, da moremo v krátkem pričakovati prinas pádanje cen. Suša je odstranjena, usevi so lepo razviti samo špekulácija zadržáva cene v višini, ki se bo pa končno sama zlomila kak se je v preteklem leti. Budapešta 1. mája: Žitni trgovci ponüjajo pšenico nove žétve po 1000 do 1100 ogrskih kron, ka je na naše peneze 500 kron.

Listnica uredništva.

—ss—. Pod naslovom »Bilanca policijskega oddelka« oposlani članek ne moremo objaviti, ker še ni aktuelen. Mogoče v prihodnih številkah našega lista. Čestitamo! — Zdravo!

Mnogim drugim. Pride prihodnjič.

PETERKA IVAN ŽELEZNA TRGOVINA

Priporočam vsefelé železo: kak plüge, dobre škéri, kosé, lopate, rasoje, grable, lance, cveke, vékšo množino „goričanske“ motike, posode, vsefelé farbe in dosta drügo dobro blágo po najnižjoj ceni.

Ajánlok mindennemü vasat, ekét, szerszámot, kaszát, lapátot, villát, gereblyét, láncot, szeget, nagymennyiségü „hegybeli“ kapákat, edényt, mindenféle festéket és sok más jó árut a legalacsonyabb árban.

V MURSKI SOBOTI
POLEG PETERKOVE OŠTARIJE.

RAZGLAŠÜJTE v „PREKM. GLASNIKI“!

Flisár Pavel urar

v Murški Soboti, poleg Turkove oštarije.

Küpjüjem
zlát i srebro.

Vzemem vsefelé vöre za popravljanje za edno leto garantiranjem.

Mindennemü órajavitást elvállalok egy évi jótállás mellett.

ČEH in GÁSPÁR

trgovina z mešaním blágom

PRIPOROČATA VSEFELÉ LOPATE, MOTIKE, GRABLE, CVEKE IN DRÜGO, KAK TÜDI VSEFELÉ ŠPECERIJSKO BLÁGO PO NAJ:: NIŽJOJ CENI. ::

V MURSKI SOBOTI,
Lendavska ulica, pri židovski cérkvi.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK.

Deske, lepe, sühe, late, okrogli i tesani stavbeni les vedno v zalogi pri **J. Černjavič,** lesni trgovec v Vučjevesi. Najnižje cene! Pri večjem odjému znaten popüst. Prehod prek Mure v Krogi, Veržeji i Petáncih.

Gostilničarji pozor!

Cenj. gostilničarjem vljudno naznanjam, da sem

OTVORIL ZALOGO PIVA

iz Gótz-ove pivovarne v Mariboru. V zalogi bodem imel vsak čas vse vrste pivo v sodčkih in steklenicah. Pivo je izborno in predvojne kakovosti. — Za obilna naročila se vljudno priporoča:

JOSIP KOSI gostilničar v KRIŽEVCIH, pri Ljutomeru.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, podružnica v MURSKI SOBOTI.

Brzójavni naslov:
JUGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejema

VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN
In jih obrestuje po 4% čistih brez
odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke, trgovske in druge vsakovrstne kredite. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih-papirjev in valut po dnevnem kurzu.